

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Capita Pietatis Christianæ, Interrogationibus Et
Responsionibus vsitatis in Catechetica Methodo ita
explicata, vt breuem sed integram hypotyposin doctrinæ
purioris complectantur**

Ferinarius, Johannes

Magdebvrgi

VD16 W 3078

De Satisfactionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36195

physicus, cum Sacerdotes, quibus duplex genus professionis, Theologicum, & physicum, fuit commo-
datum, dabant testimonium sanationis, illis, quibus
dati erant. At Christus in genere tantum praecipit
singuli se adiungant ministerio.

2.

Ita argumentatur Synodus
Tridentina.

Iudex non potest absolueri, nisi causa cognita.
Pastor est Iudex.

Ergo necesse est fieri cognitionem, ad quam
cessaria est enumeratio.

Respondeo. Nego Minorem. Minister Ecclē-
sij, non est forensis Iudex. Et annuntiatio remissionis
quam facit, seu multis, seu singulis, fit ratione mi-
nisterij, Quia est consolatio sanans conscientiam coram
Deo, non est potestas forensis alligata ad personam mi-
nistri, sed denunciatio voluntatis diuine in verbo
lato expressae, sic instituta, ut sit efficax, secundum
& propter promissionem Christi, in credentibus, et
hac annuntiatione propria ministerij Euangelici designa-
tur iurisdictio Ecclesiarum, qua fit publica et
maduersio, in pollutos enormibus, & notorij crimini-
bus.

DE SATISFACTIONIBVS.

Nomen satisfactionis, sumptum est à veteri
spectaculis publicae poenitentiae, quae tantum fuerat
& blasphemis

ritus humani, recepti exempli causa, ut alij homines
comonstrent. Nullo modo enim fuerunt, nec esse
potuerunt merita remissionis culpæ, aut pœnæ, coram
Deo.

Illi ritus accepti sunt à vetustate Ethnica, & for-
tassis propagati sunt à primis patribus, apud quos pol-
luti grauibus, & tragicis sceleribus, gerebant signa
ritus, & areebantur à consuetudine aliorum homi-
num. Postea publicè expiabantur, & absoluebantur.
De istas castigations, institutas disciplina causa, vetus
Ecclesia nominavit *επιτιμια*. Sed postea superstitione
creuerunt ritus, & accesserunt stultæ ac impiæ opinio-
nes. Nam Monachi de hoc ipso more excommunicas-
tionis à vetustate accepto, quem non intellexerunt, lo-
quentes, sinxerunt: remitti pœnas æternas, propter
pœnas purgatorij, Redimi autem pœnas purgatorij
operibus indebitis in hac vita, & sacrificio Missæ, Des-
cripsit varios ludos petulanter commenti sunt fingentes
Monachatum, itinera ad longinqua templa, & similes
Βαδελμοκρητοσ.

Cumq; onera illa nimium creuissent, necessaria
fuit relaxatio, quam nominarunt indulgentias. Has
impostores illi vendiderunt, & prodigiosa mendacia
fecerunt. Dixerunt se merita sanctorum applicare
cunctis, & liberare animas ex purgatorio.

De beneficio initium emendationis doctrine, in
nostris Ecclesijs, fuit refutatio istarum imposturarum,
& blasphemiarum.

Hac vnica regula: Frustrâ colunt veritates
hominum. Et firmissimè tenenda est hac hypothesi.
Non esse distrahendam remissionem pœnæ æternæ,
remissione culpæ, sed simul remitti culpam, & pœnâ
æternam, propter Filium Dei, gratis, iuxta dicitur:
Iustificati fide pacem habemus. Qui credit in Filium,
habet vitam. Sed remissio culpæ, à remissione
realis pœnæ est distincta, quia etiam sancti in hæc
subijciuntur pœnis.

Contra:

Si satisfactio non est necessaria, nec restitutio
necessaria, quia restitutio est satisfactio.
Sed restitutio est necessaria, iuxta regulam
catum non dimittitur, nisi ablatum restituatur.
Et Paulus inquit: Qui furatus est, non
suretur.

Ergo satisfactio est necessaria.

Respondeo. In Maiore est æquiuocatio. Satisfactio
Canonica, non est necessaria. Sed civilis, ut
natur, restitutio est opus Morale, id est, præceptum
Deo, & pertinens ad contritionem, & nouam obedi-
entiam. Satisfactio verò Canonica, est opus iudiciale
id est, non mandatum à Deo, quo fungunt hypotesi
compensari pœnas præsentis, & purgatorij.

Sequentia Argumenta proponit Synodus
Tridentina.

2.

Ecclesia imitans exempla iudicij diuini, rectè facit:

Ecclesia imponens lapsis satisfactiones, imitatur iudicium Dei, quia etiam Deus conuersis imponit pœnas, ut ostendunt exempla Adæ, Dauidis, & multorum aliorum.

Ergo Ecclesia rectè facit, imponens Satisfactiones.

Respondeo ad Maiorem: Ecclesia rectè facit, imitans exempla iudicij diuini, scilicet, imitans conueniente modo, & in his, quæ sunt iuris diuini, id est, quæ sunt præcepta. Minor: Nego Minorem. Quia satisfactiones Canonice non sunt pœnæ, congruentes ad modum in Euangelio traditum, seu congruentes cum voluntate, & iudicio Dei. Probo. In remissione pœnæ æternæ, sententia Dei, & vox Ecclesiæ, est eadem. Deus remittit peccata, & pœnam æternam, propter Filium, gratis: hoc uoce Euangelij annunciat Ecclesia. Pœnas autem corporales, imponit Deus suo iudicio, & varijs modis, alias aliter. Sed Ecclesia non habet mandatum, ut imponat pœnas corporales, nec potest imponere, nec tollere mortem corporis, nec miserias, quibus Deus vel exercet, vel punit homines. Sunt enim afflictiones diuersi generis, & aliæ alias habent causas. Pœna Dauidis, habet aliam causam, quàm afflictio Iob, ut postea declarabimus. Nec sequitur Ecclesiam rectè facere quadam *κακοζηδία*, excogitantem nouos

Bb 3 cultus

cultus non mandatos à Deo, aut opera non debita, fingantur esse precium ad compensandas poenas.

3.

Si nos iudicaremus, non iudicaremur à Deo.

1. Cor. 14.

Satisfactione conuersi puniuntur, & iudicantur.

Ergo Deus tollit poenas, propter nostram satisfactionem.

Respondeo. Nego Minorem. Satisfactio Canonica, non est iudicium, de quo Paulus loquitur, sed iudicare apud Paulum, significat veram conuersionem, non externos gestus, excoGITatos ab hominibus, & promittit dictum Pauli mitigationem calamitatis, qui verè conuertuntur ad Deum.

4.

Afflictiones reddunt pios conformes corpori Christi.

Satisfactiones sunt afflictiones.

Ergo satisfactiones efficiunt pios conformes Christo, qui etiam satisfecit pro peccato.

Respondeo. Ex puris particularibus nihil sequitur. Afflictiones reddunt nos conformes Christo, licet, ille, que pios imponuntur consilio & iudicio Dei, & præcipue ille, que pertinent ad illud genus, quo nominatur *μαρτύριον*, ut mors Baptistæ, Pauli, & aliorum: Satisfactiones sunt afflictiones, scilicet, excoGITate audacia hominum, & superstitione, sine mandato

Dei Ergo non adducunt ad Christum, sed abducunt
hominem à Christo.

S.

Opera, quæ sunt effectus Christi, seu effecta à
Christo, non obscurant gloriam vel meritum
Christi.

Satisfactiones sunt bona opera, effecta ab ipso
Christo.

Ergo non rectè dicitur: eas ledere gloriam
Christi.

Respondeo. Nego Minorem. Satisfactiones sus-
ceptæ non sunt bona opera, nec efficiuntur à Chris-
to, nec sunt cultus Dei, quia sunt opera non mandata,
et sunt propter impium finem, ut sint compensationes,
coram iudicio Dei, pro peccatis, quod est contumeliosum
suum in meritum Christi.

Considerentur hic corruptelæ
Pontificiorum.

Corruptelæ enim huius Articuli: Credo remisit
peccatorum, præbent nobis causas, cur oporteat
esse se iunctos seu, dissentire ab agmine Pontificio.

1. Inveniunt Monachi, hominem conversum non cre-
dere, quod sit in gratia, sed volunt eum manere in per-
petua dubitatione.

Nos scimus in hac imbecillitate humana, herere
in dubitationem. Sed ideo Evangelium prolatum
est, ex arcano sinu patris, ut muniamur et erigamur
contra hanc dubitationem.

B b 4

Affirmat

Affirmat promissio Euangelij, vtrū nos nos
propter filium gratis, & placere nos Deo. Hanc pro-
missionem vult Deus fide accipi, iuxta dictum: *Quia
fide gratis, ut sit firma promissio. Necessē est igitur
fide eluctari ex paucis, & vincere trepidationem.*

Quod si fides non repugnet dubitationi, nec
vincat, quomodo fiet inuocatio? sicut dicitur: *Quo-
modo inuocabunt, nisi credent? Fugit mens tua,
fremit aduersus eum, nec inuocat, nec consolationem
vllam habere potest, nisi eluctetur ex dubitatione.*
Prorsus igitur commentum de dubitatione, dicitur
Ethinam Euangelij, exercitia inuocationis, & hanc
Ethnicam profanitatem.

2. Monachi non monstrant tibi remissionem pec-
catorum, disputant de merito, deducunt te ad opor-
tionem tuarum virtutum, tue nouitatis, vel nouitatis
qualitatum, & fingunt, fide, hoc est, illa nouitas
storie, preparari hominem, et postea sit iustus coram
Deo, propter illas nouas virtutes. Ideo etiam in dolo-
na pœnitentiæ, altum est apud ipsos silentium de
accipiente gratis remissionem peccatorum. Ad
enim consolationem veram Euangelij, dicitur *Legi
& Euangelij.*

Fides est illud lumen, quo Deus vivificat. *Non
igitur oportet delabi nos, ad considerationem
rum virtutum, nec querendi sunt alij raptus Euan-
gelij. Sed in vera lucta, Filius Dei adiuvat hominem
et vincat fides, & tunc certum est, hominem gratiam
accipere.*

recipere remissionem peccatorum. Nec illa subito persuntur, sed crescunt dolores, & consolationes afficiuntur.

3. Pontificij obscurant intellectum vocabuli peccati, nec monstrant fontem omnium peccatorum, malum Originis, ut supra copiose monstrauimus.

Letemur igitur nos abesse, a societate Pontificiorum, & oramus Deum, ut lucem accensam in nostris Ecclesijs, seruet, & auget.

Credo resurrectionem Carnis, & vitam æternam.

Hi duo Articuli, sunt Epiphonemata Symboli: Monstrant vltimum, & finale bonum, quod datur electis, sicut in extrema precatione sua, Filius Dei tandem petit, vt Ecclesie detur vita cœlestis: Pater volens, vt quos dedisti mihi, sint ubi ego sum.

Quæ est sententia horum Articulorum?

Affirmamus, singulos homines, tunc, quando ad iudicium redibit Filius Dei, resurrecturos ex morte, iustos ad vitam, & salutem æternam, impios ad æternam cruciatum, sicut expressè dicit Filius 5. cap. Iohannis. Omnes qui in monumentis sunt, audient vocem eius, & procedent, qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ, qui verò mala egerunt, in resurrectionem iudicij.

Quia igitur iste Articulus conuincitur de fide
vita, & monstrat tantum duplicem statum, post hanc
vitam, alterum electorum, qui nominatur vita æternam
damnatorum, qui detinebuntur in æterna morte, respici-
tantur somnia, quæ excogitata sunt à sacrificiis.

De via media, & de pœnis Pur-
gatoriij.

Circa ætatem Augustini, irrepit consuetudo pro-
cationum pro mortuis, & in distributione sacrificiorum,
fundebantur preces pro tota Ecclesia, atque pro
illis etiam, qui decesserant, ut ipsi quoque seruarentur
in societate, & eommunionem Ecclesie. Nondum enim
inoleuerat opinio de merito. Et Augustinus, significat
suam dubitationem de Purgatorio.

Ætate Gregorij creuit superstitio, & consuetudo
sunt impij ritus oblationum, & ipse Gregorius testatur
esse purgatorium, motus propter spectra, & dicitur
animas liberari per sacrificia Missarum. Hæc ceremonie
ta sunt impia.

Extat autem expressum mandatum de sacrificiis:
Non quæras veritatem à mortuis, Deuter: 19. Et non
sunt instituendi cultus oblationum, aut alij, sine iussu
Dei, vt postea dicitur.

Pontificij deinde extraxerunt purgatori-
um, ex satisfactionibus.

Aiunt, illos, qui moriuntur non expletis illis

bus, qui sunt compensationes poenarum Purgatorij, creari, & sinunt poenas illas purgatorij pecunia redimi. Citant locum Pauli ad Corinth 2. de igne, cum tantum manifestum sit, Paulum loqui de tentationibus peccatorum, in hac vita, in quibus sancti, reiectis omnibus alijs opinionibus, quæerunt consolationes, ex solo verbo Dei.

Deinde allegant narrationem de sacrificio pro mortuis, quæ extat in 2. lib. Machabæorum, cap. 12. in quo præcipue sacrificiis grata fuit mentio Drachmarum.

Respondetur:

Constat hunc librum esse scriptum Apocryphum. Et ut maxime non sit, nec dubitemus hoc ita accidisse, tamen deo, fuisse factum impium, sicut etiam apud Iudeos fuerunt superstitiones, & magni abusus sacrificiorum. Non igitur exemplis, sed legibus iudicandum est. Sacrificia Iudeorum, erant exercitia uiuentium, neque erant merita remissionis peccatorum, & nihil pertinebant ad mortuos, sicut ostendunt coniectiones omnium Prophetarum.

Vox diuina, perspicue mortuis tantum duas vias proponit. Afirmat conuersos ad Deum, & credentes, merito esse heredes æternæ salutis, nec abijci in æternas poenas, si perscuerent usque ad finem, seu, si moriantur in Domino. Hoc docetur in 25. c. ap. Matthæi. Heb. 9. Omnibus hominibus, constitutum est semel mori, postea iudicium.

Qui

Qui credit, non iudicatur. Hodie mecum erit in
Paradyso.

Et firmum est argumentum:

Vbi non est peccatum, ibi non est peccati.

In Spiritu credentis, cum separatus est a corpore, nullum est peccatum, iuxta dictum: Spiritus mortuum est propter peccatum, Spiritus uiuit propter iusticiam.

Ergo Spiritus credentium a corporibus spiritus nullas sustinent poenas.

Item:

De precatione fundenda pro mortuis, non extat mandatum Dei.

Ergo necesse est tantum orare, secundum uoluntatem eius.

Nulla etiam extat promissio exauditionis.

Ergo inuocatio sine fide, intuente promissione Christi, nulla est.

Et vox diuina, nullam promittit liberationem illis, qui sine agnitione Mediatoris extinguuntur, iuxta dictum: Qui non credit, ira Dei super eum.

Ergo necesse est animas renouari, antequam conuertantur corpora, post migrationem non mutentur status.

Idco etiam Ecclesia Græca, nunquam recusat istas aniles fabellas de Purgatorio.

De loco animarum.

Curiosæ quæstiones, præciduntur his dictis :
 Domine Iesu, suscipe Spiritum meum. Hodie mecum
 eris in Paradiso. Item : Iustorum animæ, in manu
 DEI sunt. Ergo viuunt apud CHRISTVM vita,
 quæ est plena lucis, sapientiæ, & iusticiæ, iuxta vos
 cum Paulinum: Cupio dissolui, & esse cum CHRIS
 TIO.

Affeneratio Articuli, de resurrectione
 corporum.

Est opponenda furoribus, & sarcasms Epicureo
 rum & profanorum hominum, qui aut sentiunt extin
 gui corpora, & animas, aut etiam animas aliquandiu
 suspentes tandem cuanescere, nec reddi vitam corpo
 ribus, aut qui stabiliunt μεταμύχωση Pythagor
 eam, & transmigrationem animarum.

Confirmationes huius Articuli.

Hic Articulus perspicuis argumentis munitur
 in cap. i. Epistolæ ad Corinth. Ideo, inquit Aposto
 lus, resurrexit Christus, ut nobis omnibus post mora
 tem restituat vitam, eodem modo, sicut ipse in corpore
 moritur, & mortem aboleuit. Deinde iubet nos intueri
 perpetuum consensum Ecclesiæ, quæ firmiter credit res
 surrectionem corporum, & ideo ad Baptismum, voluit
 fieri plausissimam professionem Symboli, & nominas
 tum Articuli de resurrectione mortuorum.

Hoc

Hoc enim significat uocabulum, Βαπτισμὸς ὕδατος, id est, profitentur de mortuis, quod credunt certo reuicturos, aut baptizantur cum morituri, ut ostendant testimonium certo se uenisse nouae, & aeternae uitae.

Deinde si non restaret alia uita, non esset serimen inter iustos, & iniustos, & iusti stultici haberent in hac uita, tantos labores, & tantas curas. Suffiment autem spe futurae tranquillitatis, quod tur Ecclesia uere sentit restare aliam uitam.

Proponit etiam Paulus imaginem illustratae natura. Ex grauo mortuo exoritur culmus, & spica, & grana, ex nucleo oritur ingens arbor, ex paruis puluisculis, & cineribus, rursus edificabitur totum corpus.

Vocabulum CARO.

Significat corpus idem restitui, non diuersi.

Contra:

Paulus inquit:

Caro, & sanguis, regnum Dei non possidebunt.

Ergo non restituatur eadē materia corporum.

Respondeo. Nego consequentiam, Quia Paulus non excludit substantiam nostrorum corporum ex regno Dei sed loquitur de reliquijs peccati in uita nondum integre liberata & glorificata. Caro & sanguis, non possidebunt regnum Dei, scilicet sine mutatione. Ideo inter se confert, duplici

corporis glorificati, & non glorificati. Nunc circum-
sumus corpus $\lambda\upsilon\chi\iota\omicron\upsilon\pi$, & $\chi\omicron\iota\mu\omicron\upsilon\pi$, animale vel ter-
reum, & estacum, quod vivit physica vita, quæ ha-
bet actiones omnium potentiarum, nutrientis, & gene-
ratis. Post resurrectionem erit corpus spirituale, non
quod materia prioris corporis, sit redacta in nihilum,
sed quod illud ipsum Physicum corpus, nunc restitue-
tur, sicut vita Spirituali.

Glorificatio corporum

Est ablatio corruptionis, & omnium causarum,
proprietas, atq; conditionum, quæ eandem vel es-
sentiæ, vel comitantur.

Præcipua, & proxima causa alterationum in
corporibus, est a duabus potentijs, nutriente, & gene-
rante. Subinde multum ex naturali substantia deperditur,
& potentia nutriens, non prorsus simile restituit.
Regitur continua fit immutatio, & transitus ad corrup-
tionem. Hæ igitur duæ potentie, Nutriens, & ge-
nerans, in altera vita cessabunt, sicut dicitur: Non du-
rant, neq; nubent, sed similes erunt Angelis.

Ita massa corporum glorificatorum abolita omni
corruptione, & alteratione, adipiscetur alias proprie-
tates nobiliores. Ex terrestri, destituta luce, & ignava,
fit celestis, lucida, & agilis, Vel, ut vox divina loqui-
tur, non dissimilis erit naturæ corporum celestium &
pen, anima, cessante culina, non impediatur sordi-
bus corporis. Sed erit perfusa Spiritu, ita, ut omnes
potentie ardeant Spiritu sancto, ut, cum ex materia
lychnis

lychni, sit flamma, accensa ab igni: Ita ista noua
sa, accensa à Spiritu Christi, fiet Spirituales, Ideo
hominem Paulus nominat coelestem, similem Christo,
& illam uitam nominat Spiritualem, quia tota
ardebit, accensa à Spiritu Christi, delectis carnis
sordibus peccatorum.

Erunt tamen inter ipsos electos, dissimiles
tie, & gloriae gradus. Sicut dicitur: Stella à stella
differt claritate. Agnosceatur itaq; & discernatur
Paulus, uel Iohannes Baptista, ab alijs hominibus
Christi membris. Sed præcipua ac summa gloria
Christi, qui est caput & rex totius Ecclesie, & in
habitat plenitudo diuinitatis $\omega\mu\alpha\lambda\omega\tau\acute{o}s$. Tota
igitur hæc,

Conclusio:

Eorundem qui uixerunt in hac uita corpore
morta resurrectura esse, ut quidem de electis
inquit Iob. cap. 19. Scio quod Redemptor meus
& in nouissimo die, de terra resurrecturus sum,
rursus circumdabor pelle mea, & in carne mea
Deum, quem uisurus sum ego ipse, & oculi mei
specturi sunt, & non alius.

Nec tamen illi morientur, qui tunc in
poribus uiuent, quando se Filius Dei ostendet
neri humano. Nam uiuentes erunt obuij
Christo. Sed tamen ipsorum corpora subito muta
tur, & donabuntur hac proprietate, ut deinceps
immortalia. Ergo deinde inchoabitur nouus status
nominatur.

Vita æterna, Id est,

Christus adducet Ecclesiam resuscitatam ad patrem, & offeret regnum patri, id est, ostendet omnes actiones suæ missionis gloriose completas esse. Et postea cum æterno patre ac Spiritu sancto, ita regnabit, ut non amplius conspiciendus sit per ministerium Euangelij sed qualis est ipsius essentia: Utque non habiturus sit amplius actiones propiciatoris pro Ecclesia deprecantis, & eam colligentis per ministerium. Ac illa uita, ut Christus inquit, erit illustris agnitio Dei, id est, Fulgebit diuinitas in electis, coram de facie ad faciem, perfecte agnosceatur Deus à beatis & beati persusi illa luce agnitionis, integrè acquiescent, & letabuntur in Deo.

TERTIVM CA-
PVT CATECHESIOS,
DE INVOCATIONE.

De discrimine veræ, & falsæ
 Inuocationis.

Pueri discant apposite respondere ad communis
 argumentum.

Omnis inuocans Deum, conditorem cæli, &
 terre, uerum DEVM inuocat.

Turci, & Mahometista, inuocant Deum,
 conditorem cæli, & terre.

Cc

Ergo